

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 444/2019-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. februára 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť sťažovateľky Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 157/2017 z 31. januára 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 157/2017 z 31. januára 2018 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 157/2017 z 31. januára 2018 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 444/2019-13 z 19. novembra 2019 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 157/2017 z 31. januára 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľka bola stranou sporu v postavení žalovanej v konaní vedenom Okresným súdom Martin (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 15 C 299/2014 o náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“).

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 15 C 299/2014 zo 17. februára 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobcovi škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v sume 300 € a nemajetkovú ujmu v sume 13 000 €.

4. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na základe odvolania podaného sťažovateľkou rozsudkom sp. zn. 5 Co 163/2016 z 31. mája 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok okresného súdu potvrdil.

5. Sťažovateľka podala najvyššiemu súdu 7. júla 2016 dovolanie proti rozsudku krajského súdu vo vzťahu k výroku, ktorým krajský súd potvrdil výrok rozsudku okresného súdu o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy v sume 13 000 € podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol. Ako vyplýva z bodu 30 napadnutého uznesenia, najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľky nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, a preto ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

7. Sťažovateľka k porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namieta, že z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že neakceptoval jej stanovisko zo 4. júla 2017, ktorým „požiadala“ najvyšší súd, aby posúdil ňou podané dovolanie len v zmysle § 421 písm. b) CSP. Sťažovateľka v tejto súvislosti poukazuje, že týmto podaním reagovala na názor veľkého senátu najvyššieho súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017 o zákaze kumulácie dovolacích dôvodov v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP a snažila sa predísť „*formalistickému*“ odmietnutiu dovolania.

8. Najvyšší súd neakceptoval „*stanovisko*“ sťažovateľky na preskúmanie podaného dovolania len z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a s odkazom na záväznosť právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017 pristúpil k preskúmaniu dovolania len z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, pričom s poukazom na zjednocujúce stanovisko R 2/2016 dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

9. Sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania s poukazom na možnosť jeho preskúmania len z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP za prejav neprípustného formalizmu, ktorého následkom je odopretie spravodlivosti.

10. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľky na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom a uznesením Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Cdo 157/2017 zo dňa 31.01.2018, ktorým bolo odmietnuté dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, č. k. 5Co 163/2016 zo dňa 31.05.2016 a Okresného súdu Martin, č. k. 15C 299/2014 zo dňa 17.02.2016, porušené boli.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Cdo 157/2017 zo dňa 31.01.2018, ktorým bolo dovolanie odmietnuté, Ústavný súd SR zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.“

II.

Vyjadrenie odporcu, replika sťažovateľky a upovedomenie zúčastnenej osoby

11. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval najvyšší súd na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti a zároveň ho vyzval, aby ústavnému súdu oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci.

12. Podpredsedníčka najvyššieho súdu v prípise sp. zn. KP 3/2019 z 15. januára 2020 uviedla, že v tejto veci súhlasí s upustením od ústneho pojednávania. K okolnostiam danej veci uviedla: „... Najvyšší súd SR v danej veci redukciu dovolacích dôvodov považoval za zmenu dovolacieho dôvodu, ku ktorej neprihliadol, keďže bola uskutočnená po zákonom stanovenej lehote. Či ide skutočne o zmenu dovolacích dôvodov alebo len kvantitatívne obmedzenie, ktoré pripúšťa aj právna teória, bude otázkou, ktorej vyriešenie ústavným súdom bude prínosom aj pre ďalšiu rozhodovaciu prax všeobecných súdov. Pre úplnosť treba uviesť, že v kontexte s vyriešenou otázkou prípustnosti dovolacích dôvodov iné dovolacie senáty na redukciu dovolacích dôvodov prihliadali a rešpektujúc dispozičnú zásadu vyplývajúcu z čl. 7 ods. 1 C. s. p. tento procesný úkon v zásade akceptovali. Dovolací súd sa preto podanými dovolaniami z hľadiska dovolacieho dôvodu uplatneného podľa § 420 písm. f) nezaoberal, ale vychádzal z toho, že je nimi uplatnený len dovolací

dôvod podľa § 421 ods. 1 C. s. p., t. j. nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (napr. 6Cdo/75/2017, 4Cdo/25/2018)...“

13. Sťažovateľka vo svojom stanovisku z 12. februára 2020 uviedla, že vyjadrenie najvyššieho súdu podporuje dôvodnosť podanej ústavnej sťažnosti a zároveň ústavnému súdu oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v predmetnej veci.

14. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

15. Ústavný súd v zmysle § 126 zákona o ústavnom súde zaslal 6. decembra 2019 žalobcovi ako zúčastnenej osobe upovedomenie o podanej ústavnej sťažnosti s možnosťou vyjadriť sa k nej v lehote 10 dní. Zásielka sa ústavnému súdu vrátila 16. decembra 2019 s uvedením, že adresát je neznámy. Ústavný súd prípisom z 15. januára 2020 zisťoval v registri obyvateľov Slovenskej republiky vedenom Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky adresu žalobcu. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky prípisom z 24. januára 2020 oznámilo ústavnému súdu, že žalobca má trvalý pobyt evidovaný na [REDAKOVANÉ]. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd na túto adresu žalobcu zaslal upovedomenie, ktoré sa mu vrátilo (z dôvodu adresát neznámy, pozn.), zásielku žalobcovi opakovane nedoručoval.

III.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

16. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo

ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom stanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

18. Podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené, ktoré ustanovenia ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody.

19. Podľa § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ústavný súd zruší aj iný zásah, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa, ak to pripúšťa povaha zásahu.

20. Podľa § 133 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

21. Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

22. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

23. Sťažovateľka zároveň namieta aj porušenie svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

IV.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a posúdenie vecí ústavným súdom

24. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

25. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať

základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

26. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde a pod tento článok spadá tiež právomoc súdov rozhodnúť o oprávnenosti trestného obvinenia proti konkrétnej osobe. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. Tým je dané, že tento článok zaručuje každému právo na to, aby svoju vec týkajúcu sa občianskych práv a záväzkov mohol nechať predložiť súdu. V tomto smere toto ustanovenie zakotvuje „právo na súd“, ktorého je právo na prístup k súdu (teda právo zahájiť konanie pred súdom) len jedným z jeho aspektov (Golder proti Spojenému kráľovstvu). Uvedené platí mutatis mutandis aj o práve zahájiť dovolacie konanie. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. 2. 1975, séria A, č. 18, s. 18, bod 36). Právo na spravodlivé prerokovanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

27. Ústavný súd vo svojej judikatúre stabilne uplatňuje zásadu prednosti ústavne konformného výkladu (IV. ÚS 186/07, PL. ÚS 15/98, II. ÚS 148/06), z ktorej okrem iného vyplýva, že „v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd.“ (II. ÚS 148/06, IV. ÚS 186/07). Ústavný súd pri posudzovaní konkrétnych prípadov nesmie

opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07).

28. Vychádzajúc z uvedených právnych názorov, úlohou ústavného súdu bolo posúdiť námietky sťažovateľky uplatnené v ústavnej sťažnosti, v ktorej argumentuje, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu malo dôjsť k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

29. Základom sťažovateľkinej argumentácie je tvrdenie, že najvyšší súd porušil označené práva z dôvodu, že neakceptoval jej stanovisko na preskúmanie podaného dovolania len z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP zo 4. júla 2017, v ktorom práve s poukazom na právny názor o neprípustnosti kumulácie dôvodov dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP prijatý v rozhodnutí veľkého senátu (ktoré bolo vydané až po podaní dovolania, pozn.) uviedla, že netrvá na dovolacom dôvode podľa § 420 písm. f) CSP, a požiadala dovolací súd, aby posúdil podané dovolanie len v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Sťažovateľka zdôrazňuje, že jej snahou bolo prostredníctvom svojho dispozičného oprávnenia ako strany sporu zúžením (nie doplnením ani zmenou) dovolacích dôvodov zosúladiť stav so záväzným právnym názorom vyjadreným v rozhodnutí veľkého senátu najvyššieho súdu vydanom po ňou podanom dovolaní. Zároveň jej snahou bolo týmto úkonom predísť formalistickému odmietnutiu dovolania. Následne najvyšší súd preskúmal dovolanie vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, vzhľadom na zákaz kumulácie dovolacích dôvodov však dovolanie v časti, v ktorej argumentovala jeho prípustnosťou podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nepreskúmal.

30. Najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol, že sťažovateľka prípustnosť a dôvodnosť dovolania vyvodzovala pôvodne z § 420 písm. f) CSP a zároveň z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Poukázal na stanovisko sťažovateľky zo 4. júla 2017, ktorým uviedla, že netrvá na dovolacom dôvode podľa § 420 písm. f) CSP a žiada dovolací súd, aby posúdil predmetné dovolanie v zmysle § 432 v spojení s § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V tejto súvislosti najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uvádza: „... *Nakol'ko žalovaný*

dovolací dôvod upravil až dňa 7. júla 2017, učinil tak po márnom uplynutí lehoty na podanie dovolania, a teda dovolací súd nemohol na takúto úpravu prihliadať...

... Z ustanovení Civilného sporového poriadku, ktoré sa vzťahujú na dovolacie konanie, nevyplýva jednoznačne, či prichádza do úvahy súbežné uplatnenie prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP, ako aj v zmysle § 421 CSP...

... Otázka možnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle týchto ustanovení CSP bola riešená veľkým senátom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktorý v uznesení z 19. apríla 2017, sp. zn. 1 VCdo 2/2017 konštatoval, že: a/ kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 CSP je neprípustná, b/ ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, c/ ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste...

... Uvedeným rozhodnutím veľkého senátu sú senáty najvyššieho súdu viazané (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP)...

... Trojčlenný senát 1 C najvyššieho súdu, riadiac sa právnymi závermi vyjadrenými v označenom rozhodnutí veľkého senátu, skúmal prípustnosť dovolania žalovaného len podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (nezaoberal sa teda prípustnosťou jeho dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP)..."

31. Z napadnutého uznesenia je zrejmé, že najvyšší súd preskúmal dovolanie len z hľadiska § 420 písm. f) CSP, vychádzajúc z právneho názoru o zákaze kumulácie dovolacích dôvodov vyjadreného v uznesení veľkého senátu sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 z 19. apríla 2017 (ktoré bolo vydané až po podaní dovolania sťažovateľkou, pozn.), v ktorom veľký senát uviedol:

„... Kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP je neprípustná.

... Ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP.

... Ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.“

32. Veľký senát najvyššieho súdu zmenil právny názor týkajúci sa zákazu kumulácie dovolacích dôvodov a uznesením sp. zn. 1 V Cdo 1/2018 z 21. marca 2018 rozhodol:

„Kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 C. s. p. a § 421 C. s. p. je prípustná.“

33. Napokon o otázke zákazu kumulácie dovolacích dôvodov ústavný súd vo veci zjednotenia odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu uznesením sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 z 25. apríla 2018 rozhodol:

„Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

34. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd uvádza, že právny názor najvyššieho súdu o zákaze kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a podľa § 421

CSP, na ktorom je založené napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, je arbitrárny a ústavne nesúladný.

35. K vyjadreniu podpredsedníčky najvyššieho súdu, v ktorom uviedla, že pre ďalšiu rozhodovaciu prax všeobecných súdov bude prínosom vyriešenie otázky, či v danom prípade *„ide skutočne o zmenu dovolacích dôvodov alebo len kvantitatívne obmedzenie, ktoré pripúšťa aj právna teória“*, považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že v prejednávanej veci je z ústavnoprávneho hľadiska v kontexte vysloveného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôležité, že najvyšší súd pri posudzovaní stanoviska sťažovateľky zo 4. júla 2017 nevzal do úvahy skutočnosť, že sťažovateľka žiadala o posúdenie dovolania už len z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP v príčinnej súvislosti so skutočnosťou, že až po podaní dovolania bolo veľkým senátom prijaté zjednocujúce stanovisko o nemožnosti kumulácie dovolacích dôvodov a len z dôvodu, aby predišla *„formalistickému odmietnutiu“* jej dovolania. Uvedené vyplýva zo stanoviska sťažovateľky zo 4. júla 2017, ktoré tvorí prílohu jej ústavnej sťažnosti. Z ústavnoprávneho hľadiska je teda pre vec podstatné, že najvyšší súd sa nezaoberal prípustnosťou dovolania sťažovateľky z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

36. Na základe týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd napadnutým uznesením porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

37. Keďže najvyšší súd napadnutým uznesením porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd zrušil toto rozhodnutie a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu). Povinnosťou najvyššieho súdu bude riadiť sa právnym názorom ústavného súdu a vo veci opäť rozhodnúť.

V.

Trovy konania

38. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

39. Trovy konania si sťažovateľka neuplatnila, preto o nich ústavný súd nerozhodoval.

40. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. februára 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu